ΕΛΛΗΝΕΣ ΔΙΗΓΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΙ

ΤΟΥ κ. ΝΑΠΟΛΕΟΝΤΟΣ ΛΑΠΑΘΙΩΤΗ

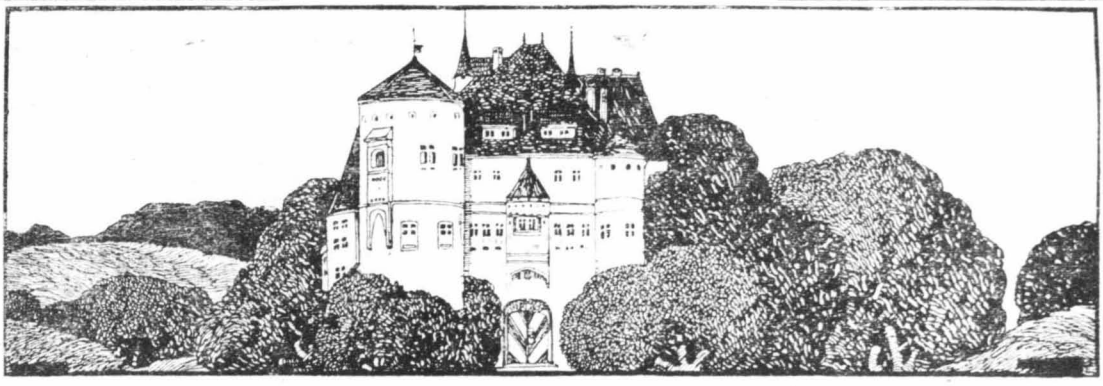

ΓΙΑ ΤΑ ΜΑΤΙΑ ΤΗΣ ΓΙΟΛΑΝΤΑΣ

Ἐκείνη τὴ βραδιά, τὸ ἱπποδρόμιο ἦταν ἀσφυκτικὰ γομάτο. Δὲν εἶχε μείνει θέση ἀδειανή. Τὸ μεγάλο ἀμφιθέατρο, κατάμαυρο ἀπ' τὸν πολὺ τὸν κόσμο, ἦταν στολισμένο, γύρω - γύρω, μὲ φαναράκια ἐνετικὰ καὶ μὲ λαμπιόνια, σὰν τὰ παλάτια τῶν παραμυθιῶν. Πολλοὶ ποὺ ἔτυχε ν' ἀργοπορήσουν, καὶ δὲν εἶχαν εὕρει θέση στοὺς ἐξῶστες, ἦταν στριμωγμένοι, ὅπως - ὅπως, στὶς σκάλες καὶ στοὺς ἀναμεταξὺ διαδρόμους, καὶ δὲν ἐννοοῦσαν νὰ τὸ κουνήσουν ἀπὸ κεῖ. Μόλις καὶ μετὰ βίας μποροῦσαν καὶ περνοῦσαν τὰ χαρσόνια, κ' ἔστριωχναν ἀπεγνωσμένα μέσ' στὸν κόσμο, κ' ἔφερναν ἀδιάκοπα, στοὺς δίσκους, γλυκίσματα καὶ παγωτά.

Ἕνα πλῆθος στόματα μιλοῦσαν καὶ γελοῦσαν δυνατά. Ὅλη ἐκείνη ἡ ἀνθρωποπλημμύρα κουβέντιαζε ζωηρὰ καὶ φλυαροῦσε—καὶ μιὰ μεγάλη ἀναρθρη βοὴ, ἀνέβαινε χαρούμενα, ἀπ' ὅλες τὶς μεριές, στὸν οὐρανό.

Ὅλα εἶχαν ἀπόψε κατιτί τὸ ἔκτακτο, κάτι τὸ πυροτῶδες καὶ τὸ ἀσυνήθιστο, κάτι τὸ πανηγυριὰ φαιδρό. Καὶ μονο ὁ οὐρανὸς εἶχε χρυμένα τ' ἄστρα του, ἂν καὶ δὲν εἶχε σύννεφα διόλου—ἴσως ἐξ αἰτίας τῆς ἀνταυγείας τῶν ἠλεκτρικῶν. Κ' ἦταν αὐτὸ τὸ μόνο σκοτεινό, μέσ' στὴ φανταχτερὴ φωτοχυσία....

Πρωΐ - πρωΐ, σχεδὸν πρὶν ξημερώσει, πελώρια κόκκινα καὶ πράσινα προγράμματα, τοιχοκολλημένα, εἰδοποιοῦσανε τὸ «σεβαστὸ κοινόν», ὅτι τὸ βράδι ἐκεῖνο, ὁ Τόμ καὶ ὁ Μπόμπ, τὰ χαϊδεμένα τὰ παιδιὰ τῆς κομπανίας, εἶχαν τὴν εὐεργετικὴ τους—τὴν τελευταία τῆς χρονιᾶς ἐκείνης—καὶ τὸ καλοῦσανε να φθεῖ νὰ τὰ τιμήσει.

Ἦταν φθινόπωρο ἀρκετὰ προχωρημένο, ὅμως βαστοῦσε ἀκόμα ἡ καλοκαιρία. Οἱ πρῶτες οἱ δροσιὲς δὲν εἶχαν πάρει ἀκόμα.

Καὶ λίγο πρὶν νὰ δύσει ὁ ἥλιος, στὶς πεντέμισυ ἀκριβῶς, τὴν ὥρα ποὺ ἦταν ἡ μεγάλη κίνηση, ὁ θίασος ὁλόκληρος εἶχε κάμει μιὰ ἐπίδειξη, στοὺς κεντρικοὺς δρόμους, μὲ σάλπιγγες, ταμπούρλα καὶ φρεκλάμες, καὶ μὲ τὰ τριάντα ἄλογά του, γιὰ νὰ διαφημίσει πιὸ καλά, τὸ ἔκτακτο ἐκεῖνο γεγονός....

«ΓΕΛΙΑ - ΓΕΛΙΑ - ΓΕΛΙΑ !»—ἔτσι ἔγραφε τὸ πρόγραμμα, μὲ κεφαλαῖα, πολὺ μεγάλα γράμματα.....

Κι' ὅλη τὴν ἡμέρα ἐκείνη, ἀπ' τὸ πρωΐ, μιὰ πυροτῶδης προετοιμασία βαστοῦσε ἀναστατωμένο ὁλόκληρο τὸ ἱπποδρόμιο : Σχοινοβάτες, ἐργάτες, ἱπποκόμοι, μὲ σκοινιὰ, κορδέλλες, ἄνθη καὶ χρυσόχαρτα, μὲ γιολάντες καὶ χρωματιστὲς μαχρὲς σημαίες, πηγαίνανε κ' ἔρχονταν, πρόβαλλαν ἀπ' ὅλες τὶς μεριές, καὶ κάρφωναν καὶ μπάλωναν καὶ στόλιζαν, καὶ σκέπαζαν κασόνια καὶ σανίδες, μὲ κόκκινα πανιὰ καὶ μὲ φεστόνια. Καὶ μέσ' στὸ κάθε χάρτινο τριαντάφυλλο ποὺ κρέμαγαν, ἔβαζαν κ' ἕνα ἠλεκτρικὸ γλομπάκι. Κ' ἔτσι, τὸ βράδι, ἔμελλε νὰ εἶνε μιὰ φανταστικογραφία ἀληθινὴ—μιὰ ὀνειρώδης ἄνθηση ἀπὸ φῶτα, μιὰ λευκαϊὰ ἀπὸ κόκκινα τριαντάφυλλα !...

Μιὰ συνοδεία κάρα φορτωμένα, ἦταν στιαματημένο ἐμπρὸς στὴν εἴσοδο τοῦ ἱπποδρομίου. Ἔτρεπε, ὁ ἄημος, τὴ βραδιὰ ἐκείνη, νὰ εἶναι φρέσκος καὶ νωπός. Τὸν ἔρριχναν, καὶ τὸν ἔβρεχαν,—τὸν πατοῦσαν μὲ τὰ πόδια, νὰ στρώσει—καὶ νὰ γίνει στερεὸς κ' ἔπειτα τὸν περνοῦσαν μὲ τὰ φτυάρια.

Κι' ὁ διευθυντὴς τοῦ ἱπποδρομίου—ἕνας ἰταλός, ἴσαι' ἐκεῖ πάνω,—μεσόκοπος, χοντρὸς καὶ γουσκομένος, μὲ τὸ σιδερωμένα του μουστάκια, καὶ τὶς ὡραῖες μαῦρες φαβορίτες του ἀφοῦ ἔκανε μιὰ γενικὴ ἐπιθεώρηση, καὶ εἶδε πὼς ὅλα βάδιζαν καλά, κλεισμένος τοῦρα μέσ' στὰ χαμαρίνι του, σιδέρωνε τὸ φράκο μονάχος του, κ' ἔπλενε μὲ μπενζίνα τ' ἄστρα γάντια του.

Κι' ὅλ' αὐτὰ, γιὰ τὸν Τόμ καὶ γιὰ τὸ Μπόμπ !...

Ὁ Τόμ κι' ὁ Μπόμπ ἦταν οἱ πιὸ μικροὶ ἀκροβάτες τοῦ θιάσου—ὁ ἕνας δεκάξη χρόνων, κι' ὁ ἄλλος δεκαοχτώ.

Ὁ Τόμ ἦταν μελοχρώμος, μὲ δυὸ μεγάλα μάτια γαλανά, ποὺ μέγγανε παράξενα, κάτω ἀπ' τὰ δυὸ πολὺ λεπτά του φρύδια, σβέλτος πεταχτὸς, κάτιος ἀδύνατος, ἂν καὶ καλοδεμένος καὶ γερός, μὲ λυγερὴ κι' ὡραία κορμοστασιά, ποὺ θυμίζε κάποια λιγνιὰ, θλιμμένα κυπαρισσιὰ. Ἦταν τὸ χαϊδεμένο παιδὶ τοῦ ἱπποδρομίου. Οἱ κυρίες, ἰδίως, ἦταν ξετρελλαμένες μὲ τὰ σταχτιὰ κι' ἀλλόκοτα του μάτια. Τοῦ στέλναν, ὅλην ὥρα, διαλεχτὰ λουλούδια, κι' ἄλλα δῶρα, εἴτε μπισκότα καὶ ζαχαρωτά.

Κι' αὐτὸς γαμογέλοῦσε πάντα, μὲ τὸ λεπτὴ μένο του χαμόγελο, ποὺ σαϊρνανε, κάτιος πικρὰ, τὰ χείλη του στὶς κῶχες.

Ὁ Μπόμπ, ὁ μεγαλύτερος, δὲν ἔμοιαζε τοῦ Τόμ. Αὐτὸς ἦταν χλωμός, καὶ τὸ κορμί του ἦταν πιὸ ἀδύνατο. Καθὼς ἔβγαινε μισόγυμνος, μὲ τὸ μαγιὸ καὶ μὲ τὶς ἀσημένιες ποῦλιες, ἔλεγες κ' ἦταν ὅλος ἀπὸ λάστιχο, τόσο γλυκοὶ λυγοῦσαν οἱ γραμμές του. Τὰ μάτια του εἶχαν ἕνα χρῶμα σὰν τὸ μέλι, μέλι ξανθό, ποὺ τὸ κοιτᾶς στὸν ἥλιο—μιὰ ἀπόχρωση βαθιὰ καὶ μυστηριώδη.

Αὐτὸν τὸν ἀγαποῦσαν πάλι οἱ κύριοι γιὰ τὸ σεμνὸ καὶ σοβαρό του φέρσιμο.

Μὰ καὶ τοὺς δυὸ, τοὺς ἀγαποῦσαν ὅλοι...

Ἀπὸ παιδάκια παίζανε μαζὶ, σὲ μιὰ παράγκα σὲ κάποιο χωριοῦδάκι κοντὰ στὴν Βιέννη μὲ θαυμαστὴ φιλία. Κ' ἐξ ἄλλου, αὐτὸ ἔπρεπε νὰ εἶναι τὸ ἐπάγγελμά τους.

Οἱ δυὸ ζωές τους, εἶχαν γίνει μία ζωή !

Κανεὶς δὲν ἤξερε ἀπὸ ποῦ βαστοῦσε ἡ σχέση τους. Τὸ Μπόμπ τὸν εἶχε βρεῖ μιὰ γυναικούλα, πωρωμένη, κατάμονο στὸ πεζοδρόμι τῆς αὐλῆς της. Ποιος τὸν εἶχε φιλέψει ἐκεῖ δὲ μαθεύτηκε ποτέ. Ἔτυχε νὰ εἶνε μιὰ πολὺ μονοτικὴ γυναίκα, ποὺ ζοῦσε ὁλομόναχη στὸν κόσμο, καὶ τὸν ἀγάπησε σὰν παιδί της. Ἔπειτα, ὅμως, πέθανε, καὶ τὸν ἄφησε, τριῶν χρονῶν παιδάκι, στὴ γέρο μιᾶς Ἑβραίας θεατρίνας, ποὺ τὴν περιπόταν στὴν ἀρφοσύνη της. Καὶ κείνη τὸν ἀνάθρεψε, τοῦμαθε τὴν τέχνη της, τοῦ νηνιάσε τὸ μαλακὸ κορμάκι του, μὲ τοῦμπιεσε κ' ἄλλα τέτια μαραφέτια, ὡς ποὺ τὸν ἔβγαλε κι' αὐτὸν μιὰ μέρα στὴ σκηνή.

Ὅμως ὁ Μπόμπ ἦταν δυστυχισμένος. Μονάχος, μέσ' στὰ βαμμένα πρόσωπα, τὰ βάνασα καὶ τιποτένια ὑποκείμενα, ποὺ ἀποτελοῦσαν τὸν πλανόδιο θίασο, περνοῦσε ἄσκημη καὶ ἄχαρη ζωή. Ὁ φτωχός, δὲν ἔτρωγε καλὰ· λίγο ψωμί, λίγο τυρί,—κ' ἕνα τσαμπὶ σταφύλι, τὸ πολὺ—ἦταν συχνὰ τὸ μόνο του τὸ δεῖπνο, ἔπειτα, ἀφοῦ τελείωνε ἡ παράσταση. Μ' αὐτὰ ψευτοτερνοῦσε γιὰ καιρό.

Κι' ὅμως, αὐτὸ, δὲν ἦταν ἡ αἰτία τῆς πικρίας του. Ἂν ὁ Μπόμπ ἦταν δυστυχισμένος — ἦταν δυστυχισμένος γι' ἄλλο λόγο....

Τὶς νυχτες τὸσκαζε, καὶ γύριζε, στὴν τύχη, στὰ σοκάκια. Σήκωνε τὰ μάτια του ψηλὰ, πρὸς τὸ χλωμὸ κι' ἀλλόκοτο φεγγάρι—καὶ τὸ φεγγάρι τοῦ φαινόταν, σὰ νὰ κατέβαινε βαθιὰ μέσ' στὴν ψυχή του, καὶ τοῦ μιλοῦσε πράματα παράξενα, πράματα τρυφερὰ κι' ὀνειρεμένα ! Ἄλλοτε πάλι ξαπλωνόταν χάμω, καὶ μύριζε τὸ μυστικεμένο χῶμα ἰδίως

σάν ἐρχόταν τὸ φθινόπωρο—κ' ἔνιωθε μέσα του μιὰ τέτια νοσταλγία. ποὺ παρακαλοῦσε νὰ πεθάνει.... Ὧρες - ὧρες, πάλι, καθότανε παρά μερα, σὲ μιὰ γωνιά, κι' ἄνοιγε τὰ μεγάλα του τὰ μάτια, κι' ἄκουγε τὶς βρωμερὲς κ' ἠλίθιες ἱστορίες, ποὺ ἕνας παλιάτσος, ἀωνίως μεθυσμένος, ἀλλὰ καὶ κοσμογυρισμένος, διηγόταν κάθε βράδι στὴν παρέα του. Καὶ τ' ἄσεμνα τὰ λόγια τοῦ παλιάτσου, ἔπαιρναν κάποια νέα νοήματα γι' αὐτόν, κάποιες μυστηριώδεις σημασίες, λὲς κ' ἦσαν κάποιοι γρήγοροι, λαμπροὶ κι' ἀλλόκοτοι φεγγίτες, ποὺ ἄνοιγαν σχεδὸν ἀστραπιαῖα, κ' ἔρριχναν φῶς ἀπότομο καὶ νέο, στὴ ζωή...

Αὐτὴ ἦταν ὅλη ἡ διασκέδασή του. Κ' ἔπειτα πάλι, ἔμενε σκεπτικὸς κι' ἀμίλητος, γιὰ μέρες.

Πέρασ' ἔτσι κάμποσος καιρός.

Καὶ μιὰ βραδιά, ποὺ ἡ παράσταση κόντευε νὰ πάρει τέλος, καθὼς κοιμοκοιτοῦσε, μέσ' ἀπ' τὰ παλιοσάνιδα, τὸν τιποτένιο κόσμο ποὺ χαγάνζε, κ' ἔφτυνε, καὶ γελοῦσε στὴν πλατεῖα, εἶδε δυὸ μάτια θλιβερὰ κ' ἐκστατικά, ποὺ κοίταζαν τὰ φῶτα μ' ἀπορία... Ἦταν ἕνα παιδάκι, μ' ἕνα γαλάζιο, λυπημένο βλέμμα—ἕνα γαλάζιο, λυπημένο βλέμμα, σὰν οὐρανός, τὴν ὥρα ποὺ βραδιάζει! Κ' ἔπειτα, ὅταν ἤρθε ἡ σειρά του γιὰ νὰ παίξει, τὰ δυὸ ματάκια κοιταζαν τὸ Μπόμπ, ποὺ ἀνεβασμένος σ' ἕνα παλιοτράπεζο, λυγοῦσε δῶθε - κεῖθε τὸ κορμί του, σὰ νὰ μὴν εἶχε κόκκαλα διόλου....

Κάποια στιγμή, ὁ Μπόμπ τοῦ χαμογέλασε. Τότε τοῦ χαμογέλασε καὶ κείνο. Κ' ὕστερα πάλι χαμογέλασαν μαζί.... Αὐτὸ ἦταν ὅλο—καὶ ἦταν ἀρκετό.

Τὸ μικρὸ ἦταν, καὶ κείνο, μοναχοῦλι. Μιὰ γρηά, του τὄχε πάρει σπίτι της. εἶχε φύγει στὸ ἐξωτερικό, καὶ πιὸ τοτὲ δὲν ἔμαθαν τί ἔγινε. Θαρρεῖς πὼς μιὰ ἰδια μοῖρα θλιβερή, τὰ εἶχε, καὶ τὰ δυό, σημαδεμένα, γιὰ νὰ βρεθοῦνε καὶ ν' ἀγαπηθοῦν...

Εἶπαν πολλά, σκέφτά, σὲ μιὰ γωνιά, ἀκουμπισμένα σ' ἕνα βρώμικο βαρέλι, καὶ ξεχάστηκαν ἐκεῖ, ὥς τὴν ὥρα ποὺ ἄρχισε νὰ φέγγει. Ὅταν χώρισαν, εἶχε πάρ' ἡ μέρα....

Ἔτσι ὁ Μπόμπ γνωρίστηκ' ἕνα βράδι μὲ τὸν Τόμ.

* * *

Ὁ καιρὸς περνοῦσε. Κ' ἡ ζωή, σ' αὐτὸ τὸ μέρος, τραβοῦσ' ἤμερός, χωρὶς νὰ περμένει.

Τώρα εἶχαν μεγαλώσει καὶ τὰ δυό—κ' ἦταν ὡραῖα, σὰν ἀρχαῖοι ἕλληνοι.

Κι' ἀπὸ κείνη ἀκριβῶς τὴν ἐποχή, ἔκαναν τόσο τολμηρὲς ἀκροβασίες, ποὺ ἕνας πρωτεύουσανος θεατρώνης, ἀρκετὰ ὀνομαστὸς καὶ πλούσιος, τὰ πῆρε, κι' αὐτὰ στὸ θίασό του. Κ' ἔτσι βγήκαν στὸν πολὺ τὸν κόσμο, καὶ μὲ πολλὲς ἐλπίδες γιὰ τὸ μέλλον.

Σὲ λίγα χρόνια, εἶχαν γίνει ξακουσμένοι—ἦταν ἀκροβάτες περιζήτητοι. Οἱ κυρίες, ἰδίως, ἦταν ξετρελλαμένες μὲ τὸν Τόμ—οἱ κύριοι, πάλι προτιμοῦσαν, ὅπως εἴπαμε, τὸ Μπόμπ. Κ' ὅλος ὁ κόσμος ἀγαποῦσε τ' «ἀδερφάκια» γιατὶ πολλοὶ τοὺς νόμιζαν γι' ἀδέρφια, τόσο ποὺ ἄρχισαν κι' αὐτοὶ νὰ τὸ πιστεύουν, καὶ χαμογελοῦσαν, ὅταν τ' ἄκουγαν. κ' ἔνιωθαν μιὰ βαθιὰ ἱκανοποίηση—τόσο μεγάλη ἦταν ἡ στοργή τους.....

Καὶ γι' αὐτό, τὸ βράδι ποὺ θὰ ἔδιναν τὴν ἐνεργετική τους, εἰχαλάσει, κυριολεκτικῶς, ὁ κόσμος. Οἱ ἄλλοι σχοινοβάτες, μαζεμένοι μέσ' στὸ καμαρίνι τους, πολεμοῦσαν ποιὸς νὰ τοὺς πρωτοσιγουρίσει, καὶ ποιὸς νὰ τοὺς στολίσει πιὸ καλά. Δὲν εἶχαν, βλέπεις, κανέναν ἐχθρό, μέσ' στὸ προσωπικὸ τῆς κομπανίας—ἐκτός, ἴσως, ἀπ' τὸν Πέπο, τὸν παλιάτσο, ποὺ καὶ κείνος, μᾶλλον τὰ φθονοῦσε, ἂν καὶ δὲν τὸδειχνε ποτὲ τοῦ φανερά.

Φόρεσαν τὰ ροῦχα μαγιό, μὲ τὶς ἀσημένιες ποῦλιες, καὶ χτενίστηκαν. μπρὸς στὸ μεγάλο, τὸ διπλὸ καθρέφτη, ὅμοια κ' οἱ δυὸ σχεδόν, ὅπως συνήθως· καὶ στὸ τέλος ἔβαψαν τὰ χείλη μὲ καρμίνι—σὰ δυὸ μικροῦλες κοκκινες καρδιές....

Κ' ἔπειτα περίμεναν τὴν ὥρα ποὺ θὰ 'ρχόταν ἡ σειρά τους. Ἐκείνη τὴ βραδιά, τα εἶχαν ἀμήσει, ἐπίτηδες, νὰ κάμουν τὰ νούμερά τους τελευταία.

Οἱ μουσικὲς εἶχαν ἀρχίσει, ὁ κόσμος χτυποῦσε παλαμάκια—ὅμως ἐκεῖνα εἶχαν σταθεῖ, τώρα, στὸ διάδρομο, κάτω ἀπὸ μιὰ κόκκινη σημαία, ἀμίλητα καὶ μελαγχολικά—κ' οἱ καρδιές τους ἤτανε πικραμένες...

* * *

Τότε ὁ Μπόμπ πλησίασε ξαφνικὰ τὸν Τόμ, καὶ τοῦ λέει :

— Τόμ, θέλω μιὰ στιγμὴ νὰ σοῦ μιλήσω. Σὲ θερμοπαρακαλῶ, ὅμως, γιὰ ἕνα πρᾶμα : Τοὐλάχιστον ἀπόψε, μὴ θὲς νὰ μοῦ κρυφτεῖς.... Ἀρκετὰ κρυφτήκαμε κ' οἱ δυό, τόσον καιρό. Ξαίρω καλὰ τί ἔχεις στὴν καρδιά σου, καὶ σὺ ξαίρεις τὶ ἔχω στὴ δική μου. Δὲν ξαίρεις, ὅμως, κι' αὐτὸ ποὺ θὰ σοῦ πῶ '... Τόμ, Τόμ, θέλω ἀπόψε νὰ μ' ἀκούσεις, καὶ νὰ θυμᾶσαι αὐτὰ ποὺ θὰ σοῦ πῶ, νὰ τὰ χαράξεις μέσα στὴν ψυχή σου, γιὰ τὸν καιρὸ ποὺ ἐγὼ δὲν θὰ ὑπάρχω.... Τόμ, Τόμ, κοίτα με στὰ μάτια.... Πὲς μου τὸ καθαρά : Τὴν ἀγαπᾶς '...

— Μπόμπ !

— Ἔλα, πάψε τώρα, πάψε ποὺ σοῦ λέω.... Πές μου : — «Ναί, τὴν ἀγαπῶ!» καὶ μοῦ φθάνει! Τὴν ἀγαπᾶς, τὴν ἀγαπᾶς· τὸ ξαίρω... Ὅ,τι καὶ νὰ μοῦ πεῖς, αὐτὸ τὸ ξαίρω! Τὸ ξαίρω ἀπὸ πολὺν καιρό - κι' ὅμως ποτὲ δὲν σοῦχανα κουβέντα. Τί μὲ κοιτάζεις ἔτσι, σὰ χαζός ;... Ἀπόψε ἦρθ' ἡ ὥρα νὰ σ' τὸ πῶ : Τὴν ἀγαπᾶς, καὶ σ' ἀγαπάει....

— Μπόμπ, τὶ λές ; !....,

— Τὴν ἀγαπᾶς, καὶ σ' ἀγαπάει, ναί !... Αὐτὸ τὸ ξαίρω. Τόμ, πολὺ καλά! Ἄκου λοιπὸν—ἡ ὥρα μας κοντεύει, σὲ λίγο θὰ χτυπήσει τὸ κουδούνι : Τὴν ἀγαπᾶς, καὶ σ' ἀγαπάει, Τόμ ! Κι' ὅμως ποτὲ δὲ σοῦχω κάνει λόγο... Τώρα ὅμως πρέπει νὰ 'στὸ πῶ. Ἀπόψε, πρέπει, πρέπει νὰ 'στὸ πῶ. Τόμ, σιχώρα με, σιχώρα με : Ζηλεύω....

— Μπόμπ !

— Ναί, ζηλεύω, ναί, ζηλεύω, Τόμ... Καὶ δὲ μπορῶ, δὲ μπορῶ νὰ ζήσω, Τόμ... Τίς πρώτες μέρες ποὺ σᾶς εἶχα καταλάβει, εἶχα πολὺ νὰ κάνω πράματα φρικτά ! Σιχώρεσέ με, Τόμ, ἤμουν τρελλός !... Ὕστερα πάλι, πῆρα τὴν ἀπόφαση, νὰ προσπαθήσω να ξεχάσω, Τόμ. Ὅμως, κι' αὐτό, ἦταν χαμένος κόπος.... Δὲν ὑπῆρχε τρόπος νὰ ξεχάσω.... Ἡ ζωή μου ἔγινε μαρτύριο.... Ἄκου - νά, τώρα θὰ χτυπήσει τὸ κουδούνι : Αὐτὸ τὸ πρᾶμα δὲ μπροῦσε νὰ βαστάξει. Ἔπρεπε μιὰ φορὰ νὰ τελειώσει.... Κι' ἀπόψε, τ' ἀποφάσισα νὰ τελειώσει. Τόμ.... Σ' τὸ λέω μόνο γιὰ νὰ μὲ θυμᾶσαι, νὰ θυμᾶσαι τὸ Μπόμπ. τὸν ἀδερφό σου, τὸν καιρὸ ποὺ αὐτὸς δὲ θὰ ὑπάρχει.... Γιατ' ἤσουν ἡ χαρά μου. ἐσύ, Τόμ, ἡ μόνη μου χαρὰ σ' αὐτὸ τὸν κόσμο, - ἡ πρώτη μου χαρὰ κ' ἡ τελευταία....

Καὶ στὰ μάτια τοῦ Μπόμπ κυλοῦσαν χοντρὰ δάκρυα.

Ἀπόψε ὅλ' αὐτὰ θὰ τελειώσουν... Μὴν κάνεις ἔτσι, μὴ φωνάξεις, Τόμ ! Εἶνε ντροπή, θὰ καταλάβουν ὅλοι... Λὲ θέλω παρὰ μόνο σὺ νὰ ξαίρεις;..... Ἀπόψε ὅλ' αὐτὰ θὰ τελειώσουν ! Θὰ εἶνε τόσ' ὡραῖα, τόσ' ὡραῖα ! Ἕνα τέλος που τ' ὀνειρευόμουν πάντα... μέσα στὰ φῶτα, μέσα στὸ λουλούδια... Καὶ σὺ μονάχα θὰ τὸ ξαίρεις αὐτό, Τόμ ! Μονο ἐσύ, κανένας ἄλλος, Τόμ ! Κανένας ἄλλος δὲν πρέπει νὰ τὸ ξαίρει... Μὰ σώπα, σώπα ντέ—τὶ κάνεις ἔτσι ;.... Θέλεις νὰ ντροπιαστοῦμε μπρος στὸν κόσμο;!.. Ἔλα, Θὲ μου, τὸ πίστευες, ἀλήθεια ;... Γίνονται τέτια πράματα ποτέ ; !... Ἔλα σώπα, μὴν εἶσαι μωρό ! Λὲ μπορῶ νὰ σοῦ πῶ οὔτ' ἕν' ἀστεῖο ;.... Μπορεῖ νὰ γίνει ἕνα τέτιο πρᾶμα ; Ἔτσι σοῦ τόπα. νὰ σὲ δοκιμάσω..... Ἄκου, νά, χτυπάει τὸ κουδούνι... Τόμ, χρυσέ μου Τόμ, γλυκέ μου Τόμ !...

Καὶ τὰ δυὸ παιδιὰ ἀγκαλιάστηκαν, καὶ φιλήθηκαν μὲ δύναμη στὸ στόμα.

Ἔκλαψαν τώρα, καὶ τὰ δυό, σιωπηλά. Τόξωμαν καὶ τὰ δυό, πῶς εἶν' ἀλήθεια!

Κι' ἀπ' ὄξω, ὁ κόσμος χτυποῦσε τὰ μπαστούνια, ἡ μουσικὴ ἔπαιζε δυνατά, κ' οἱ παλιάτσοι ἔκαναν τοῦμπες καὶ ξεφώνιζαν κ' οἱ κυρίες εἶχαν λυθεῖ στὰ γέλια...

* * *

Τελοσπάντων, τὸ κουδούνι χτύπησε, κ' ἕνα παρατεταμένο Σοσσσσ... χύθηκε ἀπ' ὅλες τις περιές.

Δυὸ σειρές, ἄντρες καὶ γυναῖκες, ντυμένες ἀμιζόνες, μὲ βελουδένιους φιόγκους καὶ μὲ μπότες, ἤρθαν καὶ παρατάχθηκαν, δεξιὰ κι' ἀριστερά, μπροστὰ στὴν κόκκινη κουρτίνα τῆς εἰσόδου.

Ὁ κόσμος ἔπαψε τότε τὰ γέλια, κ' ἔγινε μια ἀπότομη σιγή.

Μιὰ μεσόκοπη κυρία μόνο, στὰ μπροστινὰ καθίσματα, εἶπε κάτι, δυνατά, στὴν παγωνιή της. Αὐτὴ ἡ κυρία δὲ μποροῦσε νὰ σωπάσει, οὔτε στὶς πιὸ ἐπίσημες στιγμές....

Ἡ κουρτίνα τότε ἀνασηκώθηκε, καὶ μὲ τὸν ἦχο ἑνὸς ἐμβατηρίου, πρόβαλαν ξαφνικὰ τὰ δυὸ παιδιά. Ἔκαμαν δυὸ τοῦμπες στὸν ἀέρα, κ' ἔπειτα χαιρέτησαν τὸ πλῆθος.

Κατακλυσμὸς ἀπὸ χειροχροτήματα, κ' ἐνθουσιώδη μπραβο, τὰ χαιρέτησε. Ἀπὸ παντοῦ, ἀπὸ τὰ θεωρεῖα, τὰ μπουκέτα τέφτανε βροχή.....

Τὰ δυὸ παιδιὰ ἦταν πολὺ χλωμά.

Ὁ Μπόμπ φοροῦσε τὸ ροῦχο του τὸ μαγιό, παραπολὺ σφιγμένο στὸ κορμί του, καὶ περπατοῦσε λίγο νευρικά. Τὰ μάτια του δὲν ἔπαιζαν διόλου. Ἔρριχνε πίσω τὸ ἴσο του κεφάλι, καὶ κοίταζε περήφανα τὸν κόσμο. Ἕνας θρίαμβος ἄφραστος κι' ἀόρατος, ἔζωνε τώρα ὅλο τὸ κορμί του. Ἦταν ἀπόψε ἐξαιρετικὰ ὡραῖος.... Ἔμοιαζε σὰ Ρωμαῖος μονομάχος—καὶ μιὰ φωνὴ τρελλή, ἔβγαινε ἀπὸ μέσα του πρὸς τὸ τρίγυρο πλῆθος, καὶ γιόμιζε τὸ βραδινὸν ἀέρα, χωρὶς ν' ἀκούεται—σχεδὸν σὰν ἀποθέωση : —«MORITURI TE SALUTANT—TE SALUTANT !....».

Ὁ Τόμ στεκόταν δίπλα του, μικρὸς καὶ μαζεμένος.

Πιάσανε ἀπ' τὸ χέρι, καὶ ξαναχαιρέτησαν, ἄλλη μιὰ φορά, τὸν κόσμο, γύρω, ποὺ τοὺς ἐπευφημοῦσε.

Κι' ἄρχισαν ἀμέσως τὰ γυμνάσματα.

Ἕνα μακρὺ σύρμα τεντώθηκε στὴ μέση, ἀνάμεσα σὲ δυὸ μεγάλες σκάλες. Ὁ Μπόμπ ἀνέβηκε γρήγορα - γρήγορα, καὶ πῆρε δυὸ μπουκέτα ὁλόλευκα τριαντάφυλλα, ἕνα στὸ κάθε χέρι.

Ὕστερα χάιδεψε τὸ σύρμα μὲ τὸ πόδι, πολὺ διστακτικά, σὰ νὰ ἐπρόκειτο νὰ πέσει μέσ' στὴ θάλασσα κι' ἀφέθηκε σιγὰ - σιγά, γλιστρώντας ἔτσι μαλακά,

σά νά παγοδρομοῦσε.

Ὁ Τόμ, ἀντίκρυ, ἔκανε τά ἴδια. Ἐκεῖνος κράταγε στά χέρια του, δυό μπουκέτα κόκκινα τριαντάφυλλα.

Ἔκαναν, κ' οἱ δυό, τίς ἴδιες ἀκριβῶς κινήσεις, καὶ ταλαντεύοντας, ὁμοιόμορφα καὶ ρυθμικά, τὸ σῶμα μὲ τά πόδια, ἔφθασαν γρήγορα στὴ μέση, ἀντιμέτωποι.

Ἔπρεπε, τότε, ν' ἀλλάξουν τά μπουκέτα, χωρίς ν' ἀργοπορήσουν, καὶ νά γυρίσουν πίσω, στίς ἀρχικές τους θέσεις : Ὁ Τὸμ νά πάρει τά λευκά τριαντάφυλλα τοῦ Μπόμπ, κ' ὁ ἄλλος, πάλι, τά κόκκινα τριαντάφυλλα.

Ἔτσι κ' ἔγινε. Ἄλλαξαν τά μπουκέτα, καὶ γύρισαν στὴ θέση τους.

Μιά ὁμοβροντία ἐπιδοκιμασίες δόνησε τότε, ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη, τὸ ἀμφιθέατρο : — «Μράβο ! μράβο ! μπράβο !...».

Ἔπειτα ἔκαναν διάφορα ἄλλα παιχνίδια.

Ὁ Μπόμπ, ἰδίως, ἔδειχνε μεγάλο κέφι. Τὸ πρόσωπό του ἦταν ὅλο φῶς, τά μάτια του, θαρρεῖς, πετοῦσαν σπίθες....

Ἔκαναν τούμπες σὲ στενόμακρα χαλιά, μὲ χέρια καὶ μὲ πόδια μπερδεμένα—κ' ἔπειτα, μπλεγμένοι σάν κουβάρι, κατέβηκαν σάν ἀστραπή, μιὰ σκάλα.

Κ' ἡ μουσικὴ ἔπαιζε, τώρα, ἕνα θλιμένο σιγανό κοιμάτι, ποὺ ἀντήχησε θανατερά μέσ' στὴν ψυχὴ τοῦ Μπόμπ.

Ἔπειτα μπῆκαν μέσα.

Κ' ἦρθε ἡ σειρά τοῦ τελευταίου γυμνάσματος.

Ἕνα παιδάκι, ντυμένο μώβ, σὰ τζόκεϋ, βγῆκε κρατώντας μιὰ μεγάλη πινακίδα, μὲ χτυπητὰ μεγάλα μαῦρα γράμματα :

SALTO MORTALE

Κι' ἀπὸ πίσω :

ΚΑΤΑ ΤΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΜΑΤΟΣ ΑΥΤΟΥ, ΠΑΡΑΚΑΛΕΙΤΑΙ ΤΟ ΣΕΒΑΣΤΟΝ ΚΟΙΝΟΝ ΝΑ ΜΗΝ ΟΜΙΛΕΙ

Ἀφοῦ τή γύρισε ἀπ' ὅλες τίς μεριές, ξαναμπῆκε μέσα.

Ἡ κόκκινη κουρτίνα ἀνασηκώθηκε, τά φῶτα μισοσβῦσαν.

Πέρασ' ἔτσι κάμποση ὥρα σιωπηλῆς μεγάλης προσδοκίας.

«Τὸ Πήδημα τοῦ Θανάτου» ἦταν ἡ μεγαλύτερη ἀττραξιόν τῆς σαιζόν, γιά τὸ πολύ, τὸ ἀχόρταγο κοινόν, ποὺ κυνηγοῦσε τίς σφοδρὲς τίς συγκινήσεις. Πολλὲς κυρίες λιποθυμοῦσαν ταχτικὰ—ἀλλ' αὐτὸ δὲν τίς ἐμπόδιζε διόλου, νἄρχονται, κάθε μέρα, νά τὸ βλέπουν.

Κ' οἱ ἐφημερίδες εἶχαν γράψει πολλά, πῶς ἔπρεπε νά τὸ ἐμποδίσει, ἐπιτέλους, ἡ ἀστυνομία ! Ἔγραφαν ὅμως, ἐπίσης, πολλὰ καὶ γιά τὸ θάρρος τῶν παιδιῶν, ποὺ ἀντίκριζαν, κάθε στιγμή, τὸ θάνατο, μὲ τόση ψυχραιμία—κ' ἔτσι ἄναβαν ἀκόμα περισσότερο, τὴ νοσηρὴ περιέργεια τοῦ κοινοῦ.....

Ἡ μουσικὴ ἄρχιζε νά παίζει, τώρα, τὴ «DANSE MACABRE» τοῦ SAINT—SAËNS.

Τώρα τὸ ἱπποδρόμιο ἦταν κατασκότεινο καὶ σιωπηλό.

Τά δυὸ παιδιὰ πρόβαλαν ντυμένα στά κατάμαυρα. Ὁ ἕνας ὅμως ἦταν λοξὰ κομμένος, κ' ἡ ἀσπράδα τους φάνταζε σὰ χιόνι, στὸ σκοτάδι. Κανένας τώρα δὲ χειροκροτοῦσε.

Ἕνα ρίγος χύθηκε σ' ὅλο τὸ ἀμφιθέατρο, καὶ τά μάτια ὅλων, ἔμειναν ἀκίνητα καὶ καφφωμένα.

Προχώρησαν ἀργά κι' ἀθόρυβα, σᾶν ἴσκιοι.

Ὁ Μπόμπ ἔμοιαζε, τώρα, ἄγαλμα. Εἶχε τά μάτια ἀνοιχτά, ὀρθάνοιχτα. Μιὰ ἀκαμψία μαρμάρου ἦταν χυμένη σ' ὅλο τὸ κορμί του.

Ἡ μουσικὴ ἔπαιζε πάντα τὸ «Νεκρικὸ Χορό». Καὶ μιὰ πνοὴ κοιμητηρίου εἶχε ἁπλωθεῖ, τώρα, σ' ὅλο τὸ ἱπποδρόμιο—μιὰ φοβερὴ πνοὴ κοιμητηρίου....

Ὁ Μπόμπ σκαφάλωσε ἀργά, ἀπάνω στὸ σκοινί, ὥς τὴν ψηλὴ τὴν κούνια, καὶ πιάστηκε στὸ σίδερο.

Κι' ὁ Τόμ, ἀντίκρυ, ἔκανε κι' αὐτὸς τά ἴδια.

Κι' ἄρχισαν εὐθὺς νά ταλαντεύονται, στὴν ἀρχὴ πολὺ ἀργά. Ἔπειτα ὅμως, τὸ κούνημα δυνάμωνε. Κι' ὅταν δυνάμωσε ἀρκετά, ὁ Τόμ, δίνοντας φόρα μὲ τά πόδια, παράτησε τὸ σίδερο τῆς κούνιας, τινάχτηκε κι' ἁρπάχτηκε στὰ γόγατα τοῦ Μπόμπ.

Κι' ἔτσι ἔκαναν μὰν ἀλυσίδα, κρεμασμένοι ὁ ἕνας ἀπ' τὸν ἄλλο, σὰ μακρὺς καὶ μαῦρος σταλαχτίτης.....

Κ' ἡ καρδιὰ τοῦ Μπόμπ, ἐκείνη τη στιγμή, ἦταν θλιμμένη, καί, μαζί, εὐτυχισμένη.

Τοῦ ἦρθε στὸ μυαλὸ ἡ ἐποχὴ ποὺ ἤτανε παιδάκι, κι' ἄκουγε τίς κουβέντες τοῦ παλιάτσου. Κ' ἔπειτα θυμήθηκε δυὸ γαλανὰ ματάκια—δυὸ γαλανὰ ματάκια λυπημένα, ποὺ κοίταζαν, ἐκστατικά, τὰ φῶτα τῆς σκηνῆς.....

Κ' ἔπειτα, ξαφνικά, εἶδε μπροστά τα μάτια τῆς Γιολάντας—τα μεγάλα μάτια τῆς Γιολάντας... Κ' ἔκλεισε γρήγορα κι' ἀμέσως τὸ δικά του.

Καθὼς ὁ Τὸμ ἦταν πιασμένος ἀπ' τά πόδια του, τώρα τοῦ Μπόμπ τοῦ φάνηκε πῶς ἔκλαιγε. Κι' αὐτὸ τὸ κλάμα τὸ φανταστικό, τὸν γιόμισε λαχτάρα κ' εὐτυχία....

Ἔπειτα, ὁ Τόμ, γύρισε πάλι ξαφνικὰ στὴν κούνια του. Κ' ἔτοι μάστηκαν γιὰ τὸ μεγάλο τελειταίο πήδημα.

Στοὺς ἐξῶστες, σ' ὅλο τὸ ἀμφιθέατρο, ὅλοι κρατοῦσαν τὸν ἀναπνοή τους.

Ἡ μουσικὴ διαμιᾶς σταμάτησε.

Ἀντίκρυ, τώρα, τά παιδιά, καθένας στὴ δική του κούνια, εἶχαν καρφώσει ἀκίνητα τά μάτια.

Ἕνα !

Ἔπρεπε, κάνοντας μιὰ τούμπα στὸ κενόν, ν' ἁρπαχτεῖ καθένας στὴν κούνια τοῦ ἀλλουνοῦ.

— Λύο !

Ὁ Μπόμπ ἔσφιξε τα δόντια, καὶ περίμενε. Κοίταζε κατάματα τὸν Τομ. Τά μάτια του δὲν ἔπαιζαν διόλου.

Τρία !....

Ἔκλεισε τά μάτια, καὶ τινάχτηκε, μ' ἁπλωμένα χέρια. Ἔκανε πρώτα τὴ μεγάλη τούμπα, κ' ἔπειτα, ἀντὶ νά φτάσει νά πιαστεῖ στὴν ἄλλη κούνια, λάθεψε κ' ἦρθε λίγο παρακάτω καὶ σφεντονίστηκε σὰ βέλος, στὸ κενό....

Ὁ κόσμος ἔμπηξ' ἕνα μουγκρητό.

Καὶ τὸ κορμάκι τὸ λεπτὸ τοῦ Μπόμπ, πῆγε κι' χτύπησε μὲ δύναμη στὰ ξύλα—κ' ἔπειτα μακροῦλι, τσακισμένο, σὰ μακρὸ πουλάκι πεθαμένο, λοξεύοντας λιγάκι δεξιά, ἔπεσε μ' ὅλο τον τὸ βάρος χάμω....

Ἔτσι πέθανε ὁ καϊμένος ὁ Μπόμπ.

Κι' ὁ Τόμ, στὴν ἄλλη κούνια, δίχως νά σαλέψει ἀπ' τὴ θέση του, μὲ τά νύχια μπηγμένα μέσ' στὸ σίδερο, καὶ μὲ τά δυό του βλέφαρα κλεισμένα—μέσ' στὰ γοερὰ ξεφωνητά, τὸν πανικὸ καὶ τά τρεχάματα τοῦ κόσμου—εἶχε σταθεῖ σάν ἀπολιθωμένος—κ' εἶχε στὰ μάτια του μπροστὰ τὰ μάτια τῆς Γιολάντας, τὰ μεγάλα μάτια τῆς Γιολάντας....

ΝΑΠΟΛΕΩΝ ΛΑΠΑΘΙΩΤΗΣ

ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΥΠΟΝ ΜΑΣ

ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΣΤΑ ΠΡΩΤΑ ΤΟΥ ΧΡΟΝΙΑ

Ὁ ἀριθμὸς τῶν φοιτητῶν τοῦ Πανεπιστημίου τῶν Ἀθηνῶν κατὰ τὴν πρώτην δεκαετηρίδα τῆς ἱδρύσεώς του, μόλις ἐφθανε τοὺς 300. Τὴν δεύτερη δεκαετηρίδα οἱ φοιτηταὶ αὐξηθήκανε εἰς 400 καὶ τὴν τρίτη εἰς 500. Ἔκτοτε ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐγγραφομένων στὸ Πανεπιστήμιο ὅλο καὶ ἀνέβαινε. Στὰ 1877 π. χ. ὑπῆρχον 1645 φοιτηταί, στὰ 1879 1825, στα 1880 1900, στὰ 1881 2030, στὰ 1882 2100 καὶ στὰ 1883 2600.

Ἀπὸ τοὺς 655 νέους φοιτητὰς ποὺ ἐνεγράφησαν στὰ 1882 507 προήρχοντο ἀπὸ τὴν ἐλευθέρα Ἑλλάδα, 144 ἀπὸ τὰ ἀλύτρωτα μέρη καὶ 4 ἀπὸ τὸ ἐξωτερικό, ἤτοι 1 ἀπὸ τὴν Ἰταλία, 1 ἀπὸ τὴν Πολωνία, 1 ἀπὸ τὴ Ρουμανία καὶ 1 ἀπὸ τὴν Ἀμερική.

Ἀπὸ αὐτοὺς γράφτηκαν στὴ Νομική 343, στὴ Φιλολογία 123, στὴν Ἰατρική 172, στὴ Φαρμακευτική 11 καὶ στὴ Θεολογία 6.

Ἀπὸ τῆς 14 Ἀπριλίου 1837, ὁπότε ἱδρύθη τὸ πρῶτο μας Πανεπιστήμιο, μέχρι τοῦ 1883 εἶχαν γραφῆ ἐν ὅλῳ 11.283 φοιτηταί, ἐκ τῶν ὁποίων 4.730 στὴ Νομική, 3.500 στὴν Ἰατρική, 2.130 στὴ Φιλολογία, 473 στὴ Φαρμακευτική καὶ 360 στὴν Θεολογία. Παρετηρήθη ὅτι τίς δυὸ πρῶτες δεκαετηρίδες ἐπλεόναζαν οἱ γιατροί, κατὰ τὴν τρίτη οἱ νομικοὶ καὶ κατὰ τὴν τετάρτη γιατροὶ καὶ νομικοὶ ἦλθαν ἰσόπαλοι.

Ἀπὸ τοὺς τριάντα ἐννέα πρώτους πρυτάνεις τοῦ Πανεπιστημίου μας οἱ 14 προέρχονται ἀπὸ τὴ Φιλοσοφικὴ σχολὴ καὶ ἦσαν οἱ Κ. Σχινᾶς, Κ. Ἀσώπιος, Ν. Βάμβας, Θ. Μανοῦσος, Ἀ. Βενιζέλος, Φ. Ἰωάννου, Δ. Στρουμπος, Π. Μητσόπουλος, Α. Ραγκαβῆς, Θ. Ὀρφανίδης, Ἐ. Κατσόρχης, Κ. Παπαρρηγόπουλος, Ἰ. Παπαδάκης, Β. Λάκων, 12 ἀπ' τὴ Νομικὴ οἱ Γ. Ράλλης, Ἰ. Σοῦτσος, Γ. Μαυροκορδάτος, Σ. Πηλλίκας, Π. Ἀργυρόπουλος, Β. Οἰκονομίδης, Π. Παπαρρηγόπουλος, Κ. Φρεαρίτης, Π. Καλλιγᾶς, Ἐ. Κόκκινος, Ν. Δαμασκηνός, Κ. Κωστῆς, 9 ἀπ' τὴν Ἰατρικὴ σχολὴ, οἱ Ν. Κωστῆς, Ἰ. Ὀλύμπιος, Α. Πάλλης, Μ. Βενιζέλος, Κ. Βουσάκης, Γ. Μακκᾶς, Α. Ἀναγνωστάκης, Θ. Ἀρεταῖος καὶ Π. Κυριακός καὶ τέλος 4 ἀπὸ τὴ Θεολογικὴ σχολή, οἱ Μ. Ἀποστολίδης, Κ. Κοντογιάννης, Π. Ρομπότης καὶ Ν. Δαμαλᾶς. Πρῶτος πρύτανις ἐξελέγη ὁ Κ. Σχινᾶς.